

DEBABARRENA ESKUALDEKO LANDA-BIDE ZOLATU GUZTIAK, DOMINIO PUBLIKODUN ONDASUNEN INBENTARIOAN SARTZEKO PROPOSAMENA.

AURKIBIDEA.

1. Egitasmoaren helburua.

2. Definizioak eta aurrekin juridikoak.

2.1 Bide definizioak.

2.2 Analisiaren ikuspuntua.

2.3 Bide publikoak identifikatzeko oinarriak

3. Erabilerak.

4. Metodologia.

4.1. Kartografia eta aintzinako dokumentuak.

4.2. Jasotako testigantzak.

4.3. Erabilera publiko egiaztatua.

4.4. Informazio kartografiko digitala eta aire-argazkiak

5. Titularitatea eta prozesu administratiboa.

5.1 Titularitate presuntzioa.

5.2 Herri Jabaridun ondasunen definizioa..

5.3 Dominio publikodun ondasunen inbentarioa.

5.4 Prozesu administratiboa.

1. Egitasmoaren helburua.

Zenbat liskar, burruka eta arazo sortzen dira bideen inguruan egon daitezken ikuspuntu, aurrikuspen edo jurisprudentzia desberdinen kontura; beraien jabegoa, eskubideak, ohiturak, betebeharrak.....

Landa garapenean murgilduta dagoen gure ingieneritzak etengabe ikusi eta sufritzen du arazo hau. Era berean udaletxetako profesional teknikari; idazkari, arkitektu, urbanista, aparejadore, contratista, forestalista, nekazari, ibiltari eta abar luze batek.

Eta zer esanik ez, askotan tresna juridiko egokirik gabe biztanleen liskarretan esku hartu behar duen.batzorde munizipala berak.

Azpiegitura berriak, aurreikuspen urbanístico berriak, aintzinako komunikabideen berreskuraketa lanak, herri-turismo berriak, senderismoak....premia larria daukate behien betiko herrian dauden eta izan ziren bide guztien statusa **ARGITZEA**.

Aurrean aipatutako ekintzetan ezinezkoa da titularitate statusaren interpretazio interesatutan oinarritzea, jabe baten interesak medio edota auzotar baten nahi interesatuak ezin ditu erizpideak sortu. .

Derrigorrezkoa da behin betiko bideen izarea finkatzea eta bakoitzari dagokion status legala izendatzea.

Modu honetan ez ditugu liskarrak ekidituko, baina hauek era egokian konpontzeko erizpide tekniko kontrastatuetan oinarritutako tresna oso baliotsu bat izango dute teknikari, politikari, administrariak eskuartean Gainera arazo mota hauek gaur egun ugaritu egin dira aintzinako gizartea baino gizarte indibidualistago batean murgiltzen ari garelako.

Gure lana aurkeztu ostean, garapen urbanistikoko egitasmo berriek, azpiegitura berriek, errepide berriek, basogintza eta aisialdirako forma berriek sortzen dituzten

liskarretan tekniko bakoitzak kontsultatuko duen dokumentua izango dute erabilgarri eta gaur egun dauden hutsune legal eta zalantzak betiko ezabatuko dira

Egia da epe batean jabego eta herritarren artean nolabaiteko eztabaida sortuko dela, eta egingo diren alegazioak asko eta era guztietakoak izango direla. Horregatik gure ingenieneritzak, aurrepausu ofizialetan oinarritutako prozedura geldo baina bermatzaile bat proposatzen du, gure teknikariak aurkeztutako alegazioak aztertu eta irtenbide egokia ematen saiatuko dira.

Horretarako Herri Erakundetako Ondasunen Araudia 1372/1986, ekainaren 13ko Dekretu erreala jarraitu beharreko pausuak azaltzen dizkigu. Baita ere lege honek ondasuen egoera eta berari dagozkien eskubideen inguruko ikerketak egitera bultzatzen ditu udalak, jabegoa agertzen ez den bitartean (prozedura azaltzen den atala ikusi).

Guk egitasmoaren fase desberdin guztiak hartuko ditugu gure gain, kanpo-lanak, Pleno municipalena aurkezpena eta inbentarioaren onartze ofiziala.

Momentuz zolatuta dauden bideei buruz egingo dugu lana eta aurrerago eskatzen badigute bigarren mailako bideena egingo dugu.

2. Definizioak eta aurrekin juridikoak.

2.1 Bide definizioa.

Landa-bideen inguruan dagoen ezjakintasuna gaur egun bideak orokorrean pairatu duten atentzio faltaren ondorio dugu. Atentzio falta hau nabarmen egiten da, bidearen definizio juridiko bat ez dagoela ohartzen garenean. Ikuspuntu juridiko eta legaletik begiratu ezker bide izan daiteke Errepideetako Legediak errepide izendatu ez dituen bide guztiak, bere berezitasun teknikoak kontutan hartu gabe, ondorioz errepideen berezitasunak izan ditzazken bideak ere aurkituko ditugu.

2.2 Analisiaren ikuspuntuak.

Landa-bideen titularitatea eta erabilera interes bereziko gaia da, hainbat ikuspegi biltzen du, batzuetan kontrajarriak:

- Baserri eta nekazaritza ustiakuntzetara joateko bideena.
- Baso ustiakuntzetara joateko bideena.
- Hiritarrak naturara, mendira hurbiltzeko bideena (mendizaletasuna, mendi-ibilia)
- Zenbait kirol (mountainbike, motocross..) praktikan jartzeko bideena.
- Gure historia eta lurraldea interpretatzeko ondasun historikoaren elementu garrantzitsuak diren bideena.

Ikuspegi hauek guztiak zilegi, baina desberdinak, eta batzutan kontrajarriak, diren interesei erantzuten diete. Horrek arazoak sortzen ditu hainbat gauza dela eta: igarotzeko eskubideak, mantenu eta kalteen konponketak, itxiturak, bidegabeko jabetza,...

Edozein gatazkak botere publikoaren erantzuna eskatzen du, lege araudi zuzena eta Administrazioaren esku hartzea, bideak zaindu, eraiki eta kontserba daitezzen.

Udal batuzek horretara jotzen dute, eta horrexetarako da inbentario hau, hain zuzen ere, aspalditik konpondu gabeko gatazkak eta ezadostasunak argitzeko. Froga argigarrien bitartez, inbentarioa lagungarri izatea nahi dugu, ikuspegi zabalagoak eskainiz datu hauen aportazio berriari esker.

2.3 Bide publikoak identifikatzeko oinarriak

D.J.M. Barandiaran en la enciclopedia “Euskaldunak”, define y explica el AUZOLAN y los trabajos que así se hacían. Para el caso de los caminos menciona que su mantenimiento se hacía en Auzolan para aquellos ***caminos que unen las casas de la vecindad entre sí; la vecindad con el núcleo urbano o con una vía principal; o bien la vecindad con sus terrenos de monte comunal.***

A nadie se le ocurriría rechazar la ayuda del barrio y aunque en algunos momentos no estuviera todo el grupo trabajando sobre el mismo camino, sabían que cada uno debía colaborar en un tramo porque el vecino también lo estaría haciendo en otro. Así cuando oímos a menudo “este camino lo hizo mi abuelo...” podemos decir, “ya, ya, es que este otro lo hizo el mío para que tu abuelo pasara por él”.

De igual modo si analizamos por ejemplo un documento de 1899 donde se relacionan los caminos vecinales del municipio de Arrasate tenemos: ***“Es de opinión unánime que los 61 caminos que cruzan en diferentes direcciones este termino municipal, siempre han sido conocidos en el nombre de caminos vecinales todos los cuales salvo alguna rara excepción son carretiles o de herradura y considerados de utilidad pública, como vías de comunicación que sirven de tránsito al público facilitando al mismo tiempo a los labradores de los medios necesarios para la realización de los múltiples y variados trabajos de labranza a que los mismos se dedican.....si bien continuará como hasta aquí facilitando la refacción de pan y vino a los vecinos de cada barrio los días que se dediquen a los trabajos personales de auzolan para la buena conservación de los mismos”.***

Es decir que los caminos vecinales sirven de tránsito al público y a los labradores para sus trabajos y son de utilidad pública realizándose su conservación en auzolan.

Pasó el tiempo y la fórmula del Auzolan se ha ido relegando ya que con el cambio de usos y forma de vida en el medio rural, la Diputación o el Ayuntamiento ha asumido dicha labor, recompensada con los impuestos de los vecinos.

Y esto comenzó a finales del siglo XIX, cuando la red básica principal de “carreteras” estaba ya construida, y se decide desde las Diputaciones acometer la red secundaria.

Es bonito el caso de la Diputación de Gipuzkoa a finales del siglo XIX, una vez de que mas o menos tenía bien desarrollada la red básica principal de carreteras forales decidió meterse con la red de caminos vecinales. Así en 1897, estableció una clasificación “Proyecto de Bases para la construcción y conservación de caminos vecinales”, donde organiza los caminos vecinales en dos categorías: 1º orden a los que podrá subvencionar y 2º orden cuya conservación correrá a cargo de los pueblos.

1º orden: Los que por conducir a un mercado, barrio, a una carretera, a una estación de ferrocarril, fábrica, sean de tránsito activo y frecuente.

2º orden: Poco transitados por carecer de un objeto especial que les de importancia.

Al principio se subvenciona en un 50%, el otro 50% deberá proceder de ingresos municipales o aportación de mano de obra, es decir prestación de personal para cierto número de días de trabajo al año, que no es otra cosa que AUZOLAN. La Diputación quería coresponsabilizar a los ayuntamientos y que no pidieran subvenciones a la ligera.

Posteriormente se aumenta la subvención pero con mantenimiento compartido: el ayuntamiento aporta la piedra machacada necesaria y la Diputación los peones camineros y herramientas.

Los pueblos rurales no podían con ello y por fin en 1929 se les exime de la obligación de conservación pasando por ley todos los caminos vecinales de 1º orden donde se

había intervenido, a propiedad de la Diputación (carreteras forales de acceso a los barrios, etc.).

Más recientemente se ha continuado con el proceso, el Ayuntamiento con ayudas públicas de Diputación, etc. pavimentaba todos los accesos a los caseríos, con el consentimiento de los propietarios que además, si era necesario, cedían gustosamente los terrenos colindantes para su ampliación.

El problema es que a veces son demasiados caminos y parece que en algunos municipios no hay presupuesto para todos. Se fijan prioridades y quedan al final de la lista los caminos a caseríos deshabitados, de segunda residencia, sin explotación agrícola, caminos que conducen solo a un caserío, etc., según los casos, teniendo que asumir su conservación el usuario más interesado. Esto ha provocado confusión en mucha gente, siendo algunos casos, difíciles de reconducir.

Como resumen aportamos que según la jurisprudencia para que un camino sea de Dominio Público, basta con demostrar su **uso público inmemorial** y no se justifique adecuadamente el carácter o condición de privado. STS 12/7/82; 24/4/85; 1/6/88; etc.

3. Inbentarioaren erabilerak.

Gure lana aurkeztu ostean, sortzen dituzten liskarretan, tekniko bakoitzak kontsultatuko duen dokumentua izango dute erabilgarri eta gaur egun dauden hutsune legal eta zalantzak betiko ezabatuko dira:

- garapen urbanistikoko egitasmo berriek,
- azpiegitura berriek,
- errepide berriek,
- aisialdirako forma berriek
- baso-nekazal erabilpen bereziak

Gure aholkua izaten da udalerriko plangintza urbanistikoan ere inbentario hau sartzea, "Sistema Orokorren erregimenan: Landa bideak edo herribideak". Horrela juridikoki inportantzia haundiagoa edukiko dute eta gainera erabilerak eta abar arautu ahalko dira.

4. Metodologia.

Gure metodologia erakutsiko dugu orain baina esan behar dugu eskualde honetan bakarrik zolatuta dauden bideak aztertuko ditugula, Debemenek daukan inbentarioetan oinarrituta.

Zera komeni da esaten hastea, informazio fronte guztiak aldi berean helduko direla, datuen harrapaketa prozesuaren atzeraelikaduran oinarritutako metodologia gauzatu. Hau da, adibidez, lehenengo lekuko informatzaileen testigantza jaso eta gero bulegoan antzinako kartografia eta artxiboko dokumentazioa aztertuz egiaztatu egingo da. Baina era berean, antzinako kartografia landa-lanean birplanteatu eta momentu horretan “in situ” jasotako testigantzekin egiaztatuko da.

Gure lurraldean, historian zehar izan den bide nahaspila horretatik herri erabilera orokorra eduki izanaren aztarnarik erakusten duten bideak aukeratzea izango da egiteko nagusia. Fase honetan zolatuta dauden bideena.

4 ataletan banatzen dira heldutako fronte nagusiak. Ondoren atal bakoitza azaltzen da. Herri erabilera publikoa frogatzen duen aztarna nahikorik aurkitzen denean, bidea inbentariatzeko ditugun arrazoiak laburbiltzen dituzte atalek.

- Antzinako kartografia eta katastroa (50. urteko aire-argazkiak eta planoak)
- Antzinako idazlanak
- Bildutako testigantzak
- Herri erabilera frogatua

4.1. Kartografia eta aitzinako dokumentua.

Lehen eta bigarren puntua era bateratuan tratatuko ditugu artxiboko agiri-iturriak direlako.

Hasteko Foru Agiritegian aurkitzen diren dokumentuak aztertzen ditugu. Foru Agiritegiaren barne, atal administratiboa da hain zuzen ere gehien kontsultatzen dena. Atal honek dauzkan azpiatalen artean informazio gehien eskeintzen duena “Carreteras, caminos vecinales y de barriada” azpiatala da, bertan XIX. mende amaieran eta XX.aren hasieran egindako auzo bideen plano eta espedienteak aurkitzea posible bait da, zeinetan egon diren bideei buruzko informazio dokumentala eta grafikoa jasota geratzen da.

“Centro Nacional de información geográfica” (Ejerzittoa) azpiatal kartografikoei buruz, interes handikoak dirala aipatu beharra dago, eremu geografiko mugatu bati buruzkoak diranean informazio oso zehatza eskeintzen bait dute, hau da udalerriko minutak. Geure fondo grafikoak ere garrantzitsuak dira ikerketa honetan, denborarekin balio haundiko geurea den kartoteka historiko bat sortzen joan bait gara.

Erabilitako beste iturri bat **Katastroa** izan da.

Gure ikerketarako partzelen banaketaren distribuzioak ematen digun informazioa oso baliagarria da. Poligonoen muga bezala udalerriko komunikazio bide garrantzitsuenak erabili izan dira. Datu hau bidearen herri erabilera indartzen duen indizio bat da, eta kontuan izango dugu, bidea garaian garrantzitsua izango ez balitz ez litzatekelako 40-50. hamarkadan (Katastroa urte hauetan egin zan) **poligono katastralen banatzaile** izango.

Katastroa egiteko 1942 urtean arau batzuk eman ziren:

Capítulo II. Instrucción 11: “Los límites de polígonos serán siempre líneas permanentes no expuestas a variaciones como ríos, arroyos, caminos vecinales, carreteras, canales, etc. Se prescindirá por tanto de arroyos cuyo curso pueda variar, caminos rurales que no estén bien determinados y puedan asimismo cambiar de un

año para otro, sendas, caminos de servidumbre que puedan perderse y, en general, de cuanto no presente garantía de inmutabilidad”.

Jabetza Erregistroaren gaurrengungo egoera Katastroarenarekin bat dator. Dauzkagun datuak jatorrizko etxaldei dagozkie eta berauetan egondako banaketen ondorioz sortutako etxaldei. Salbuespen bat ez bada ez gara gai honetan gehiegi murgiltzen.

4.2 Jasotako testigantzak.

Atal honetan lan honetan informazioa eman diguten bai udal ordezkari zein teknikariak, bai kasualitatez edo zita baten bidez bisitatutako lekuko informatzaileak edo eta adituak batzen dira. Edo eta jakitunen eritziak eta kontsultatutako kartografia.

Oraindik badaude bideen erabilera eta ibilbidei buruzko oso baliogarria den informazioa eman dezaketen pertsona nagusiak. Baina ez diruri ondorengo belaunaldietara heltzen ari den gaia danik, beraz momentu hau aprobetxa behar dugu.

4.3. Erabilera publiko egiaztatua.

Bide baten izaera publikoa egiaztatzeko aurreko kapituluetan aipatutako arrazoiez gain, bestelako arrazoi edo arrasto batzuk adieraziko ditugu honako honetan:

- Eraikinen arrastoak edo aztarnak

Bide baten garrantzia argi igartzen da arrasto eta aztarnen bidez. Nolabaiteko garrantzia izan duen bide baten existentzia modu argi batez igerri eta ikusten diren arrastoen bitartez antzeman daiteke. Adibidez harribide baten arrastoek **galtzada** bati buruz berba egiten digute. Hauek ez ziren partikularrengatik eraikiak izaten, zentzu kolektiboa izaten zuten, herri erabileradunak eta auzotar guztiengatik zainduak izaten ziren, inolaz ere izten edo oztopatzen ez zirenak. Kontuan hartzekoak dira ere bidegurutzeak, hormatxoak,...

- Baseliza edo erabilpen amankomuneko lekuetara joateko beharrezko bideak

Idatziz jasota dago garai baten eleiza eta baseliza inguruetan burutzen ziren **letaniak**, **errogatibak**, **prozasioak**, erreguak eta holakoak egiteko bide jakin batzuk erabiltzen zirela.

Lehen dena bedeinkatzen zen. Etxe berriak, zelaiak, kandelak,azienda, ura, e.a. zorigaitzetatik babesteko bedeinkatzen ziren.

Eguraldi txarra zetorreanean, ekaitza, tximista eta trumoiak, bedeinkatutako kandela pizten zen, ur bedeinkatua leihotik behera isurtzen zen edota ereinotz bedeinkatua erretzen zen. Abadea Maiatza aldera baserrietara joaten zen lurrak bedeinkatzera eta gero, uztagaraiaren monagilloaren laguntzaz itzuli egiten zen, bedeinkazioari esker jasotakoari ordain gisa karitate eske.

Lehorteak eta gaitzak gertatzen zirenean errogatibak egiten ziren letaniak kantatuz. Aurreko egunean kanpaiak jotzen ziren jendeari errogatibaren berri emateko. Hurrengo egunean herri guztia batzen zen, etxe bakoitzetik bat gutxienez, eta prozesioan abiatzen ziren abadearen eta udal ordezkariaren baten atzetik, kanpaia joaz eta letaniak abestuz. Abadea tontortxo batera igo eta handik bedeinkazioa ematen zuen.

Udalak parte hartzen zuenetan ogia eta pattarra ordaintzen zuen. Sakristauak edo udaltzainak eramaten zuen otzaratxoa eta amaieran partehartzaileen artean banantzen zen.

Ospakizun hauetarako erabiltzen ziren bideak herri erabilera zabaldua izan zutela ulertzen dugu. Arrazoi honengatik inbentarioan sartuko ditugu. Era berean leku herrikoiak eta hauei lotutako ospakizun jaiak hartuko ditugu kontutan.

- Bidearen antzinako deitura

Antzinako dokumentuetan eta batez ere antzinako kartografian izen zehatza duen biderik aurkitzen bada, bi leku garrantzitsuren aipamena egiten duena, izan bi herri, bi auzo edo herri bat eta auzo bat, herri erabilera orokortua izan duen bidea dela erakusten da modu batez. Hau da, ez dela partikular batek egin baizik eta zentzu kolektiboagoa duen bidea dela, auzotarren laguntzaz mantendua eta inondik inora itxi ezin daitekeena.

Modu berean *andabideak* edo hileta bideak deituak diren bideak ere hartzen ditugu hemen kontutan.

4.4. Informazio kartografiko digitala eta aire-argazkiak.

Informazio guzti hau, Geografi Informazio Sistemako (GIS) sistemari gehitzen zaio. Honela, ordenagailuko pantailan eskualdeko kartografia ikus daiteke eta bide bakoitza aukeratuz. Hau dana, nahi izanez gero, Arau Subsidiarioetan sartuko da.

Geografi Informazio Sistemako (GIS) erabiltzeak, daukan abantailetariko bat da, analisi espazialerako tresna bezala, bertatik doazen bideen trazaketarekin kapa baten ikusteko aukera ematen du eta beste informazio batzuk beste kapa batzutan azaldu daiteke.

Horretarako, lehenik beharrezkoa izango da:

1. Kartografia digitalaren prestakuntza: horretarako digital kartografia erabiliko da, Foru Aldundiko Hirigintza Sailekoa eta Eusko Jaurlaritzako Lurralde Antolamendu Etxebizitza eta Ingurugiro Sailekoa, DXF formatoan.
2. Bideen digitalizazioa, landa-lanaren bidez lehenago marraztuta izango diralarik.
3. Hirugarren puntuko MDTan bideak gainezartzea.

SENDO S.L CIF: B-95170510
Itsaso Aldegi. Likoia 30
Mendexa 48289 (Bizkaia)
Tfno./ Fax.: 94 - 6840145
e-mail: elenaelan@euskalnet.net

Aire-argazkiak ere gehituko dizkiogu gure lanari modu honetan bilduriko bide bilduma era egokiagoan ikus dezazuten. Baita ere katastroa, beste kapa batean, lur-jabearen mugak ondo ikusteko. Eta azkenik katastroa egiteko erabilitako argazki-aereo zaharrak ere beste kapa batean ahal dugu ipini, horrela 50. hamarkadan lurraldea zelakoa zen ikusteko.

5. Titularitatea eta prozesu administratiboa.

5.1.- Titularitate presuntzioa.

EHUn Zuzenbide Administratibo irakasle batek honako hau dio, Gipuzkoako Errepide eta Bideei buruzko Foru Agindua aipatuz (3.3. artikulua): *Titularitate publikoduntzat jotzen dira erabilera publikoa duten bide guztiak*. Titularitate hori, gainera, *udalarena* da, Aldundiarena ez bada, noski.

Presuntzioak ez du esan nahi titularitate publikodunak badirenik, ez eta aurkako frogarik ez legokeenik, baina **frogaren pisua eraldatzen du**: printzipioz publikotzat hartu beharko dituzte partikularrek, Notarioek, Erregistradoreek, Auzitegiek eta Administrazioak. Titularitatea aldarrikatzen duten partikular horiek frogatu egin beharko dute berori.

Bideen gaiari dagokio, jabetza publikoa antzinako historiko-geografiko prozedura batean datza: Antzinako preskripzioa, hau da gauza bat aspaldi-aspalditik edukitzea. Orduan lan honetan gauza bi demostratu behar ditugu: 1.- Edukitza (edo erabilera publikoa); 2.- Aspalditik izatea.

Bideak serbitzu gisa izenda dezakete beraien jabeek, honek nahiz eta bide publikoa izan erabilera baldintza batzuk jartzeko eskubidea bermatzen die

Ikuspuntu administratibotik begiratuta bideak pribatuak edo publikoak izan daitezke, beraz beste inolako titularrik agertzen ez bada bide municipala izango da.

5.2.- Herri Jabaridun ondasunen definizioa.

Ekainaren 13ko 1372/1986 Erret Aginduko 2 eta 3 artikuluetan non Entitate Lokalen Ondasunen Araudia onartzen den zera esaten da:

“Los bienes de las Entidades Locales se clasificarán en bienes de dominio público y bienes de patrimoniales.

Los bienes de dominio público serán de uso o servicio público.

*Son bienes de uso público local los **caminos**, plazas, calles, paseos, parques, aguas de fuentes y estanques, puentes y demás obras públicas de aprovechamiento o utilización generales cuya conservación y policía sean de la competencia de la entidad local.”*

Son bienes de servicio público los destinados directamente al cumplimiento de fines públicos de responsabilidad de las Entidades Locales, tales como Casas consistoriales, Palacios provinciales y, en general, edificios que sean de las mismas, mataderos, mercados, lonjas, hospitales, hospicios, museos, montes catalogados, escuelas, cementerios, elementos de transporte, piscinas y campos de deporte, y, en general, cualesquiera otros bienes directamente destinados a la prestación de servicios públicos o administrativos.

Herri Jabaridun ondasunak eskuraezinak, preskribitzen ez diranak eta Administrazioak ofizioz berreskuragarriak dira. Hori nabarmenduz honakoa frogatzen da: bide bat erabiltzeari utzi izanak ez duela esan nahi bere izaera publikoa galdu duenik eta dagokion Administrazioak erraz berreskura dezakeela, izaera hori galdu duela iruditzen arren.

Dominio publikodun ondasunak ezin dira bereganatu, betirako izango dira eta administrazioak ofizioz berreskura ditzazke. Bereztasun hau azpimarratzen dugu bide batek erabilera galdu izanagatik izaera publikoa galtzen ez duela garbi gera dadin eta nahiz eta horrela dela uste dagokion administrazioak erraz berreskura dezake.

5.3 Dominio publikodun ondasunen inbentarioa.

Ekainaren 13ko 1372/1986 Dekretu Errealaren 17. artikularen arabera, zeinen bidez Erakunde Lokalen Ondasunen Arautegia onesten da.

*“Las Corporaciones Locales están obligadas a formar un **inventario** de todos sus bienes y derechos, cualquiera que sea su naturaleza o forma de adquisición”.*

Nahiz eta inbentario hau batzutan gaurkotu gabe egon eta daukan informazioa, bideei buruzko kapituluan, batzutan zuzena ez izan, lehenago aipatutako artikulua kontutan izanik, inbentario horrek balio juridiko-administratiboa daukala esan dezakegu.

Bide publikoen gaia gehiago sakonduz, hiru egoera ezberdin aurkitu daitezke. Egoera bakoitzaren aurrean Udaltzarak jokaera ezberdina izan beharko du. Honela zera aurkitu dezakegu:

*.- Publikotzat onartzen diran bideak eta Dominio Publikodun Ondasunen Inbentarioan sartuta daudenak.

*.- Publikotzat onartzen diran bideak, eta Dominio Publikodun Ondasunen Inbentarioan sartuta ez daudenak, zeinetan posible da era ezberdinetan berauen erabilera publikoa justifikatzea, bai aintzinako dokumentuetan auzo bide, errege bide, etb. bezala azaltzen diralako, bai aintzinako kartografian marraztuta agertzen diralako, baita katastral poligonoak banatzen dituztelako edo eta bide hauek erabilera publikoa dutela, edo izan zutela, frogatzen duten lekukoak daudelako.

Dominio Publikodun Ondasunen Inbentarioaren parte izateko hautagaiak izanik, Udaltzarak onartzerakoan bere barne egongo lirarteke.

*.- Publikotzat onartzen ez diren bideak baina Dominio Publikodun Ondasunen Inbentarioan sartuta daudenak.

Dagokion Udaltzarak, bide horren kalifikazioa aldatzeko akordioa lortu beharko du, Dominio Publikodun Ondasunen Inbentariotik desagertu daiten.

5.4 Prozesu administratiboa.

Inbentarioaren onarpena eta rektifikazioa

34. artikulua arabera, *“El pleno de la Corporación Local será el órgano competente para acordar la aprobación del inventario ya formado, su rectificación y comprobación”.*

“La rectificación del inventario se verificará anualmente, y en ella se reflejarán las vicisitudes de toda índole de los bienes y derechos durante esa etapa. La comprobación se efectuará siempre que se renueve la Corporación...” Art. 33.

Aztertze lana

45. artikulua arabera: *“Las Corporaciones Locales tienen la facultad de investigar la situación de los bienes y derechos que se presuman de su propiedad, siempre que ésta no conste, a fin de determinar la titularidad de los mismos”.*

Eta 46. Artikuluaren arabera: *“El ejercicio de la acción investigadora podrá acordarse:*

- 1- *De oficio, por la propia Corporación, a iniciativa, en su caso, de cualquier otra Administración que, en virtud de los deberes de información mutua y colaboración, ponga en su conocimiento los hechos, actos o circunstancias que sirvan de base al ejercicio de dicha acción.*
- 2- *Por denuncia de los particulares.”*

Errekuperatzeko aukera

Art. 70 *“Las Corporaciones Locales podrán recobrar por sí la tenencia de sus bienes de dominio público en cualquier tiempo”.*

Kalifikazio juridikoaren aldaketa:

8. artikularen arabera, *“La alteración de la calificación jurídica de los bienes de las Entidades Locales requiere expediente en el que se acredite su oportunidad y legalidad.*

El expediente deberá ser resuelto, previa información pública durante un mes, por la Corporación Local respectiva, mediante acuerdo adoptado con el voto favorable de la mayoría absoluta del número legal de miembros de la misma.

No obstante, la alteración se produce automáticamente en los siguientes supuestos:

- *Aprobación definitiva de los planes de ordenación urbana y de los proyectos de obras y servicios.*
- *Adscripción de bienes patrimoniales por más de 25 años a un uso o servicio público o comunal.*
- *La entidad adquiera por usurpación, con arreglo al Derecho civil, el dominio de una cosa que viniere estando destinada a un uso o servicio público o comunal”.*

Zehazten:

Herriaren bideko ondareaz erabateko ikerketa teknikoa hasten gara bide bakoitzari bere informazioa lortzen. Bere kartografia historikoa, dagokion bibliografiko eta artxiboa, bizidun testigantza, argazkia, aireko ortofografia eta bere adierazgarri edo oharak kasu bakoitzean batzen dena.

Bideen sarean ateratzen den, datu guzti hauen bilduma oinarria izango da inbentario berria “bide publiko zolatuak” atalean Plenoan baieztatzeko.

Inbentarioa baieztatu, baimendu eta gero, kontsultarako agertu litezken ondorioentzako denboraldia emango dugu. Udal batzuk nahiago dute alderantziz, alegazioak egitea eta gero Plenoan onartzea. Biak dira posible baina eskualde honetan kontsultak egin ondoren onarpena egingo da.

Prozesu honetan alegazio eta kontsulta guztiak analizatu eta erantzungo ditugu, inbentarioko bide bakoitzaren datuen arabera.

Hitz egiteko prest dauden guztiekin eztabaida sortzen den kasuetan bat etortzean saiatuko gara lehenengo fase honetan

Inbentarioan sartuta dagoen bideei buruzko eztabaidei, adierazgarri nahikoak aurkezten baditu, irtenbidea aurkitzen zailatuko gara. Prozesua, kasu honetan, dokumentazioaren ikerketa eta ikasketa izango da lehenengoz eta bigarrenez, erabakia, froga zeharo kontutan hartuz bide hori inbentarioan sartu edo ez sartzeko.

Kasua aztertu eta gero, irtenbide bat emango zaio. Hau da, Inbentarioa baieztatu edo zuzendu.

Irtenbidearen sententzia, noski, Udalak erabakiko du eta horretarako gure aholkuak eta adituaren informea izango du.

Erabakia eta gero deitutako "Expediente de Investigación"aren aukera dago (Real Decreto 1372/1986). Eta arau hauek zorrozki erabiliko ditugu, aurrez adoz jartzen ez den kasuetan.

"Expediente de Investigación" eskuratzeko, espediente eskatzen duena nahiko frogak erakutsi beharko ditu sakonki bere ikerlana kontutan hartzeko. Inbentarioaren sententzia aldatzeko froga nahikoak ikusten ez badira, espediente hau ez da zabalduko.

Irtenbide honen aurrean, auzokide eraginak "Contencioso-Administrativo" delako errekurtsioa izango du.

Kontratuan agertzen den denboralditik kanpo ematen diren prozesuan agertzen diren arazo juridiko guzti hauek eta permutak ez dira gure zerbitzuan ezta aurrekontuan sartuta.

Permuta hauek "Dominio Público" delakoaren desafektazioa eta afektazioaren espedienteak izan behar dituzte, gaurko eta proposatutako marra berriko bideak, altxatze topografikoa eta parteak eskuetan daukaten beste beharrezko dokumentazioa.

SENDO S.L CIF: B-95170510
Itsaso Aldegi. Likoia 30
Mendexa 48289 (Bizkaia)
Tfno./ Fax.: 94 - 6840145
e-mail: elenaelan@euskalnet.net

Denboralditik kanpo jesarritako alegazioak ez dira kontratu honetan ezta aurrekontuan sartzen.. Ulertzen dugu denboraldi hau behar diren alegazio edo kontsulta aurkezteko nahiko zabala dela. Eta denboraldi honetan aurkezten ez duena denbora pasa dadin eta arazo hauen inguruan sortzen den nahasketa baliatzeko izango da.

Horregatik, Udalari ere bultzatzen diogu bere eskuetan dauden tresna guztiak jartzeko, esposizioko programa auzokide guztiei hel dadin.

Elena Aranda. Mendi Injinerua.

2012-ko apirilaren 10an